

img1

LIETUVOS AUKŠČIAUSIASIS TEISMAS

NUTARTIS LIETUVOS RESPUBLIKOS VARDU

2022 m. birželio 16 d.
Vilnius

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, susidedanti iš teisėjų Gražinos Davidonienės (kolegijos pirmininkė), Andžej Maciejewski ir Algirdo Taminsko (pranešėjas), teismo posėdyje kasacine rašytinio proceso tvarka išnagrinėjo civilinę bylą pagal **atsakovo V. Z.** kasacinį skundą dėl Vilniaus apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 21 d. nutarties peržiūrėjimo civilinėje byloje pagal ieškovės akcinės draudimo bendrovės „Gjensidige“ ieškinį atsakovui V. Z. dėl išmokėtų sumų priteisimo.

Teisėjų kolegija

nustatė:

I. Ginčo esmė

1. Kasacinėje byloje sprendžiama dėl teisės normų, reglamentuojančių draudiko teisę susigrąžinti be pagrindo išmokėtą draudimo išmoką (jos dalį), aiškinimo ir taikymo.
2. Ieškovė prašė priteisti 7686,66 Eur išmokėtos draudimo išmokos dalį, 5 proc. procesines palūkanas.
3. Ieškovė nurodė, kad atsakovui dėl 2018 m. rugpjūčio 15 d. įvykusio eismo įvykio metu patirtų dviračio, aprangos ir įrangos sugadinimų išmokėjo 9726,66 Eur draudimo išmoką ir perėmė apgadintą dviratį. Pastebėjusi, kad kai kurie dviračio komponentai yra keisti, taip pat kilus abejonių dėl atsakovo pateikto defektų akto teisingumo, ieškovė kreipėsi į oficialią dviračio gamintojo „Specialized“ atstovę UAB „Velomanija“, ši sudarė remonto sąmatą, pagal kurią dviračiui atkurti iki būklės, buvusios iki įvykio, pakanka 985,89 Eur. Kadangi už atsakovo aprangą ir laikrodį buvo išmokėta 1054,11 Eur, konstatuotina, kad eismo įvykio metu padarytos žalos dydis buvo 2040 Eur, o ne 9726,66 Eur. Atsakovui buvo išsiųsta pretenzija grąžinti 7686,66 Eur, tačiau atsakovas pretenziją tenkinti atsisakė.

II. Pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinių sprendimų esmė

4. Vilniaus miesto apylinkės teismas 2021 m. balandžio 21 d. sprendimu ieškinį tenkino visiškai.
5. Teismas nustatė šias faktines aplinkybes:
 - 5.1. atsakovas 2015 m. kovo mėnesį įsigijo „Specialized S-Works Epic“ dviratį; 2017 m. vasarą dviratis buvo atnaujintas pakeičiant jo rėmą nauju; dviračio kaina 2015 m. UAB „Velomanija“ parduotuvėje buvo 10 700 Eur;
 - 5.2. 2018 m. rugpjūčio 15 d. įvyko eismo įvykis, kurio metu automobilio vairuotojas nepraleido pagrindiniu keliu dviračiu važiuojančio atsakovo, todėl atsakovas nukrito;
 - 5.3. žalos administravimo metu atsakovas ieškovei pateikė pranešimą, nurodymas, kad įvykio metu buvo apgadintas dviratis „S Works Epic“: pažeistas rėmas, šakė, vairas, pavarų perjungimo sistema, sėdynė, pedalai; taip pat sugadinta dviratininko apranga, šalmas, batai, dviračio kompiuteris; sugadinimų ir pažeidimų apimčiai pagrįsti ieškovei pateiktė MB „Valservis“ 2018 m. rugpjūčio 16 d. dviračio defektų aktą, kuriame nurodyta žala – 10 953,60 Eur;
 - 5.4. ieškovė pripažino įvykį draudžiamuoju ir dėl įvykio metu patirtų sugadinimų atsakovui išmokėjo 9726,66 Eur;
 - 5.5. perėmusi atsakovo dviratį, ieškovė įvertino dviračio būklę, 2018 m. lapkričio 20 d. kreipėsi į dviračių gamintojo „Specialized“ atstovę UAB „Velomanija“, ši nurodė, kad dviračio komplektacijoje pakeista: rėmas, stabdžiai, oro kamera, galinė padanga, pedalai, galinių žvaigždžių blokas, grandinė, vairo rankenos; įvertinus rėmo geometriją, pakitimo požymių nepastebėta; tai yra anglies pluošto rėmas, apžiūrėjus dviratį, lūžimo (skilimo) požymių nepastebėta; dviračio remonto sąmata sudaro 985,89 Eur.
6. Bylos nagrinėjimo metu buvo paskirta kompleksinė eismo įvykio trasologinė ir žalos nustatymo ekspertizės. Atlikus kompleksinę eismo įvykio trasologinę ekspertizę, pateiktos tokios išvados:
 - 6.1. negalima atkurti eismo įvykio mechanizmo;
 - 6.2. dalis dviračio „S-Works Epic“ dešinio šono įbrėžimų galėjo būti padaryti nurodyto eismo įvykio metu, šiai transporto priemonei nukritus ant dešinio šono ir tiesiogiai kontaktuojant su važiuojamąja dalimi;
 - 6.3. dviračiui nukritus ant dešinio šono ir tiesiogiai kontaktuojant su važiuojamosios dalies danga, galėjo būti įbrėžtos šios dviračio dalys: vairas dešinėje pusėje, dešinė rankena, dešinė pamina (pedalas) išorinėje dalyje, balnelis dešinėje pusėje, galinis pavarų perjungiklis bei troso šarvas; neatmetama galimybė, kad dalis minėtų elementų jau buvo apgadinti (apibraižyti) prieš nurodomą eismo įvykį dviratį ilgą laiką eksploatuojant;
 - 6.4. negalima nustatyti, ar dviračio gertuvės laikiklis buvo sulaužytas, o galinis ratlankis deformuotas vienoje iš eismo įvykio fazių, t. y. dviratininkui krentant ant šių dalių;

- 6.5. nėra pagrindo teigti, kad dviračio „S-Works Epic“ priekinis ratlankis buvo apgadintas nurodomo eismo įvykio metu;
- 6.6. ant dviračio yra įbrėžimų, patrynimų ir pan., kurie atsirado dviratį ilgą laiką eksploatuojant;
- 6.7. vizualiai apžiūrėjus nenustatyta jokių rėmo įskilimų ar deformacijų; Lietuvos teismo ekspertizės centre nėra specializuotos įrangos dviračio rėmo mikroįtrūkimams nustatyti, jei tokių yra; taip pat negalima nustatyti, ar dviračio rėmas turi kokių nors nukrypimų nuo gamyklinių parametrų.
7. Atliekant žalos nustatymo ekspertizę nustatyta, kad dėl dviračio apgadinimo deklaruoto eismo įvykio metu padarytas nuostolis su PVM yra 4957,22 Eur. Žalos nustatymo ekspertizę atlikęs ekspertas paaiškino, kad fikso matomus apgadinimus, dviračio rėmas nėra testuojama detalė, mikroįtrūkimų nustatyti neįmanoma, todėl nurodė, jog pagal įvykio aplinkybes dviračio rėmas turėtų būti keičiamas.
8. Byloje taip pat yra UAB „Velomanija“ sudarytas dviračio po avarijos defektų aktas, kuriame bendra pažeistų detalių vertė yra 985,89 Eur, nurodant, kad neremontuojamos detalės: galinio rato oro kamera, dešinys pedalas, gertuvės laikiklis, vairo rankenos, centrinės ašies guoliai, o ratų ratlankius rekomenduojama keisti, nes su esamais dviratį eksploatuoti būtų pavojinga.
9. Teismas padarė išvadą, kad duomenų apie tai, jog eismo įvykio metu dėl visų patirtų sugadinių dviratis yra neremontuotinas, nepakanka, negalima vienareikšmiškai teigti, jog buvo pakitusi ginčo dviračio geometrija, dviračio rėmas turi mikroįtrūkimų. Tokią išvadą teismas padarė įvertinęs ekspertizės akte pateiktą išvadą, kad negalima nustatyti, jog visi dviračio dešinio šono sugadinimai buvo padaryti nurodyto eismo įvykio metu; taip pat ant automobilio kėbulo nematyti jokių sugadinių, būdingų kontaktui (susidūrimui) su dviratininku; ekspertizės akto tiriamojoje dalyje nurodoma, kad apžiūrint dviratį vizualiai nenustatyta jokių rėmo įskilimų ir deformacijų; vienareikšmiškai negalima nustatyti, ar visi dviračio dešinio šono sugadinimai buvo padaryti eismo įvykio metu; neatmetama galimybė, jog dalis dviračio elementų buvo apgadinti (apibražyti) prieš nurodomą įvykį dviratį ilgą laiką eksploatuojant.
10. Atsakovo pateiktame MB „Valservis“ dviračio defektų akte pateiktą išvadą, kad dviratis yra neremontuotinas, teismas atmetė, nes ji prieštarauja tiek ekspertizės išvadoje padarytoms išvadoms ir nurodytoms aplinkybėms, tiek UAB „Velomanija“ pateiktai informacijai ir įvertinimui; neaišku, kokius metodus taikant ji padaryta. Be to, atsakovas neneigė, jog pastarąjį defektų aktą surašė asmenys, kurie yra atsakovo sporto kolegos, tai teismui leido abejoti nurodytos išvados objektyvumu. MB „Valservis“ nurodė, jog po eismo įvykio dviratis gali turėti nematomų įtrūkimų ar anglies pluošto sluoksnių susisluksniavimų, esančių konstrukcijų viduje, tačiau tokios prielaidos teismas nelaikė pakankamu įrodymu pagrįsti, jog įtrūkimai ar susisluksniavimai yra nustatyti ginčo dviračio rėme. MB „Valservis“ taip pat nurodė, kad dviratis laikytinas nesaugiu naudoti vadovaujantis matomu pažeidimų skaičiumi, gamintojo gairėmis ir patirtimi, tačiau ši išvada nėra konkretizuota, ar tie pažeidimai padaryti eismo įvykio metu, ar dėl ilgalaikio eksploatavimo, įvertinus ir tą aplinkybę, kad atsakovas dalyvauja dviračių sporto varžybose. Atsakovo į bylą pateiktas UAB „Velonova“ raštas taip pat nepaneigė teismo išvados, iš jo nėra aišku, kokiais metodais, apskaičiavimais, mokslinė, metodine literatūra remiantis teigiama, jog po eismo įvykio dviratis nėra saugus naudotis.
11. Teismas konstatavo, kad ekspertų išvada nuosekli, neprieštaringa, pagrįsta tyrimo duomenimis, neprieštarauja UAB „Velomanija“ pateiktiems įvertinimams, teismo posėdžio metu duotiems ekspertų paaiškinimams, išvados nėra dviprasmiškos, nėra duomenų, jog ekspertai būtų suinteresuoti bylos baigtimi ar būtų analizavę netinkamus duomenis, todėl teismas neturėjo pagrindo ekspertizės išvadą atmesti kaip nepagrįstą.
12. Padaręs išvadą, kad nėra duomenų apie tai, jog dėl visų eismo įvykio metu patirtų sugadinių dviratis yra neremontuotinas, pakitusi ginčo dviračio geometrija, dviračio rėmas turi mikroįtrūkimų, teismas konstatavo, kad ieškovė įgijo teisę reikalauti atsakovui be teisinio pagrindo išmokėtos draudimo išmokos dalies.
13. Vilniaus apygardos teismas, išnagrinėjęs bylą pagal atsakovo apeliacinį skundą, 2021 m. rugsėjo 21 d. nutartimi pirmosios instancijos teismo sprendimą paliko nepakeistą.
14. Teisėjų kolegija pažymėjo, kad atsakovas apeliaciniame skunde nedetalizavo, kokiu būdu ieškovė, vykdydama atsakovo dviračiui eismo įvykio metu padarytos žalos nustatymo ir atlyginimo procedūrą, pažeidė Lietuvos Respublikos transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo įstatymo (toliau – TPVCAPIĮ) reikalavimus ir kaip tai gali lemti ieškovės atsakomybę dėl neteisingos draudimo išmokos nustatymo. Žalos bylos administravimo metu ieškovė įvertino atsakovo pateiktą pranešimą apie eismo įvykį, dviračio nuotraukas, MB „Valservis“ dviračio defektų aktą, policijos informaciją apie eismo įvykį ir kitus tuo metu išmokai apskaičiuoti būtinus duomenis – surinko reikiamus dokumentus ir laiku priėmė sprendimą dėl įvykio pripažinimo draudžiamuoju ir draudimo išmokos mokėjimo. Teisėjų kolegijos vertinimu, atsakovas galėjo savo iniciatyva perduoti ieškovei dviratį apžiūrėti dar iki draudimo išmokos išmokėjimo, tačiau to nepadarė, o aplinkybių, kurios būtų įpareigojusios ieškovę iš anksto siekti dviračio apžiūros, byloje nenustatyta.
15. Teisėjų kolegija, susipažinusi su bylos medžiaga, padarė išvadą, kad neteisimą draudimo išmokos nustatymą lėmė būtent atsakovo veiksmai, kai jis pranešime apie įvykį ieškovei nurodė, jog dviratis dėl eismo įvykio metu patirtų sugadinių (pagrindė atsakovo akcentuoto dviračio rėmo pažeidimo) yra neremontuotinas ir turi būti keičiamas nauju, nors, kaip paaiškėjo vėliau, eismo įvykio metu patirti dviračio sugadinimai buvo gerokai mažesni, tikėtina, dviratis eismo įvykio metu net nekontaktavo su automobiliu.
16. Teisėjų kolegija sutiko su pirmosios instancijos teismo vertinimu, kad nagrinėjamu atveju padarius išvadą, jog nėra duomenų apie tai, kad dėl eismo įvykio metu visų patirtų sugadinių dviratis yra neremontuotinas, ieškovė įgijo teisę reikalauti grąžinti atsakovui be teisinio pagrindo išmokėtą draudimo išmokos dalį.

III. Kasacinio skundo ir atsiliepimo į jį teisiniai argumentai

17. Atsakovas kasaciniu skundu prašo panaikinti pirmosios ir apeliacinės instancijos teismų procesinius sprendimus; priimti naują sprendimą – ieškinį atmesti; taikyti sprendimo vykdymo atgręžimo institutą ir įpareigoti ieškovę grąžinti atsakovui 10 288,92 Eur, sumokėtus vykdant skundžiamą sprendimą; priteisti iš ieškovės visų patirtų bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Kasacinis skundas yra grindžiamas šiais argumentais:
 - 17.1. Bylą nagrinėję teismai nukrypo nuo Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.251 straipsnio 1 dalyje įtvirtintos esminės civilinės atsakomybės taisyklės – visiško nuostolių atlyginimo principo, nes pripažino draudimo bendrovės teisę nukentėjusiajam išmokėti mažiau, nei jis iš tikrųjų praradęs dėl turto sugadinimo, – perskaičiuotos išmokos tepakaktų remontui, kuris nepadėtų atkurti daikto naudojimo pagal tikslingą paskirtį galimybes ir vertės. Atitinkamai teismams nukrypo ir nuo kasacinio teismo išaiškinimų visiško nuostolių atlyginimo klausimu. Teismai, nustatydami atsakovui atlygintinos žalos dydį, neįvertino tikslios sugadinto dviračio paskirties, specifinės jo sandaros, saugumo standartų, gamintojo informacijos ir kt., reikšusių remonto netikslingumą.
 - 17.2. Bylą nagrinėję teismai nepagrįstai ignoravo Lietuvos Respublikos draudimo įstatymo 98 straipsnio 2, 9 dalis ir susijusias TPVCAPIĮ 15 straipsnio 2, 3 dalis bei 19 straipsnio 1 dalį. Šios normos įtvirtina draudiko pareigas, įskaitant pareigą atlikti reikiamą tyrimą draudimo išmokos išmokėjimo pagrindui, jos dydžiui nustatyti, be to, tai padaryti per objektyviai pakankamą įstatymo leidėjo nustatytą terminą. Teismai šias nuostatas ignoravo, nors jos turėjo esminę reikšmę vertinant, ar ieškovė tinkamai vykdė pareigas, ar turėjo pakankamai laiko tyrimui atlikti ir pagrįstam sprendimui dėl išmokos priimti. Draudimo bendrovė turėjo daug laiko veiksams atlikti itin atidžiai ir atsakingai, nes žalą administravo beveik tris mėnesius. Taip pat buvo pažeista TPVCAPIĮ 22 straipsnio 3 dalis, kurioje ir yra įtvirtinta draudiko teisė

susigražinti išmokėtą išmoką. Ši norma nereiškia besąlyginės draudiko teisės susigražinti išmoką bet kada ateityje ir dėl bet kokios neva tikslesnės informacijos gavimo. Draudikas prisiima tinkamai neatliktų pareigų administruojant žalą pasekmių riziką, tai patvirtina ir kasacinio teismo praktika, nuo kurios teismai nukrypo. Teismai nepagrįstai nevertino esminių aplinkybių, tiesiogiai susijusių su tinkamu draudiko pareigų vykdymu, pvz., kad ieškovė priėmė sprendimą neapžiūrėti sugadinto dviračio, nors tai daryti įpareigoja minėtos teisės normos, taip pat nusprendė atsižvelgti į atsakovo pateiktą patyrusio dviračių specialisto surašytą defektų aktą, išmoką sumokėjo tik po trijų mėnesių.

- 17.3. Bylą nagrinėję teismai nepagrįstai nesirėmė specialiu poįstatyminiu aktu, t. y. Vyriausybės 2004 m. birželio 23 d. nutarimu Nr. 795 patvirtintu Eismo įvykio metu padarytos žalos administravimo ir draudimo išmokos mokėjimo taisyklių ir indeksuotų draudimo sumų dydžių (toliau – Taisyklės) 14, 15 punktais, nepagrįstai žala pripažinę galimas turto remonto išlaidas, nors remontas turėjo būti laikomas netikslingu ir žala turėjo būti skaičiuojama kaip turto vertė, įskaitant nusidėvėjimą.
- 17.4. Bylą nagrinėję teismai netinkamai taikė įrodinėjimo procesą reglamentuojančias teisės normas. Byloje gausu įrodymų dėl skirtingų žalos traktavimų ir dydžių. Pažeisdami Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – [CPK](#)) 185 straipsnio 1 dalį, teismai nevertino ir nepasisakė dėl dviračio gamintojo pateiktos informacijos, kuri turėjo lemti išvadą dėl dviračio remonto tikslingumo, atitinkamai draudimo išmokos dydžio vertinimą. Be to, teismai nepagrįstai nesirėmė tiesiogiai su dviračiais dirbančių specialistų išvadomis, kad po žalą sukėlusio įvykio dviratis nebegalės būti naudojamas pagal paskirtį, t. y. jis netekęs esminės savo vertės, kurios neatkurtų remontas. Teismai kažkodėl nusprendė remtis vienintele kitų išvadoms prieštaravusia nuomone apie dviračio dalinio remonto potencialias išlaidas.
- 17.5. Bylą nagrinėję teismai ydingai vertino ekspertų išvadą, pažeidė [CPK 212 straipsnio](#) 2 dalį, nes nė vienas iš teismo paskirtų ekspertų, kurie turėjo profesionaliai įvertinti įvykį ir žalą, susijusius su aukščiausios kategorijos sportiniu dviračiu, jo dalimis ir detalėmis, neturėjo jokių patirties ir specialių žinių, susijusių su dviračiais. Patys ekspertai ne kartą patvirtino, kad neturėjo galimybių ir priemonių tikslioms išvadoms duoti. Tačiau teismai selektyviai dalimi ekspertų prielaidų rėmėsi, o dalį jų išvadų (pvz., esminę išvadą dėl žalos dydžio) atmetė be motyvų, pažeidė [CPK 218](#) straipsnį, nukrypo nuo kasacinio teismo praktikos.
- 17.6. Bylą nagrinėję teismai neatsižvelgė į rungimosi civiliniame procese principą, tinkamą įrodinėjimo naštos paskirstymą, pažeisdami [CPK](#) 12, 178 straipsnius. Remdamiesi tik prielaidomis teismai konstatavo, kad, nors neįrodyta, tačiau neatmestina, jog žala turtui galėjo būti padaryta ne tik draudžiamąjį įvykio metu, tokiu būdu tarsi mėgindami pagrįsti ieškovės teisę nedengti dalies žalos (nors dėl to tarp šalių nebuvo ginčo). Jeigu tokios prielaidos kilo, buvo būtina, kad jas įrodytų ieškovė. Atsakovas objektyviai negalėjo ir neprivalėjo procese įrodinėti neegzistuojančių aplinkybių.
18. Ieškovė atsiliepimu į kasacinį skundą prašo jį atmesti, skundžiamus teismų procesinius sprendimus palikti nepakeistus, priteisti bylinėjimosi išlaidų atlyginimą. Atsiliepimas grindžiamas šiais argumentais:
- 18.1. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, pasisakydamas dėl įrodinėjimo specifikos draudimo teisiniuose santykiuose, yra išaiškinęs, jog draudėjui tenka pareiga įrodyti, kad įvyko draudžiamasis įvykis, kad apdraustas turtas buvo sugadintas. Taigi, atsakovas, tvirtindamas, kad įvykio metu buvo pažeistas dviračio rėmas ir kiti jo komponentai, turi pareigą įrodyti jų sugadinimo faktą, o ne draudikė paneigti tokią teorinę galimybę. Bylą nagrinėję teismai padarė išvadą, kad dviratis su automobiliu įvykio metu nekontaktavo. Atsakovui tvirtinant, kad dviratis įvykio metu kontaktavo su automobiliu, ši aplinkybė galėjo suklaidinti tiek gamintoją, tiek specialistus. Pats atsakovas 2019 m. vasario 21 d. laiške nurodė, kad ant rėmo yra tik keletas įbrėžimų, UAB „Velomanija“ taip pat nenustatė jokių rėmo deformacijų, todėl neįtikima, kad, nesant jokių išorinių požymių, jog dviračio rėmas apskritai buvo pažeistas, dviratis jau yra pripažįstamas nebetinkamu eksploatuoti. Jei dviratis išties yra nesaugus eksploatuoti, keltinas klausimas, kodėl po įvykio atsakovas su juo ir toliau dalyvavo varžybose.
- 18.2. Nustatant dviračiui padarytos žalos dydį byloje turi būti vadovaujama UAB „Velomanija“ parengta sąmata, būtent ši įmonė teisingai įvertino, kokie pažeidimai buvo padaryti dviračiui įvykio metu ir kokios būtų jų ištaisymo išlaidos. MB „Valservis“ į defektų aktą įtraukė dviračio komponentus, kurie įvykio metu apskritai nebuvo pažeisti, todėl šios įmonės skaičiavimai vien šiuo aspektu yra nepagrįsti. Pasisakant dėl eksperto atliktų skaičiavimų, pažymėtina, kad ekspertas dviračio rėmo keitimą įtraukė į dviračio remonto sąmatą, nes teoriškai dviračio rėmas įvykio metu galėjo būti pažeistas, tačiau ekspertas nepatvirtino, kad dviračio rėmas būtų skilęs ar sulinkęs. Ekspertas, skaičiuodamas dviračio remonto išlaidas, vertino visus matomus dviračio pažeidimus, jų nesiedamas su eismo įvykiu.
- 18.3. Tariamą draudikės pareigų nevykdymas kasaciniame skunde nėra konkretizuojamas. Atsakovas nepaaiškina, kodėl turėtų būti laikoma, kad draudikė išmokėjo draudimo išmoką ne laiku, kokios ir kodėl prieš priimdama sprendimą turėjo prašyti dar informacijos ir pan. Atsakovo įsitikinimu, draudikė, administruodama žalos bylą, turėjo nepasitikėti atsakovo teikiama informacija, ją vertinti kritiškai, rinkti papildomus dokumentus, kurie paneigtų atsakovo nurodytas aplinkybes, ir pan. Tačiau toks žalos administravimo procesas būtų ne tik nelogiškas, bet ir nesuderinamas su Draudimo įstatymo, TPVCPDĮ nuostatomis, pačia draudimo teisinių santykių esme ir teismų praktika. Vertinant tai, kad atsakovas draudikei iškart pateikė defektų aktą, dar vienos apžiūros organizavimas nebuvo tikslingas, draudikei iš pradžių neturint pagrindo abejoti defektų akte užfiksuotais dviračio sugadinimais bei nustatyto žalos dydžiu. Tačiau perėmusi dviraatį draudikė pastebėjo, kad jai buvo teikiama neteisinga informacija, tai lėmė papildomus veiksmus bei informacijos rinkimą. Lietuvos bankas yra pažymėjęs, jog TPVCPDĮ 15 straipsnio 2 dalies tikslas yra užtikrinti, kad išsami informacija apie per eismo įvykį padarytą žalą būtų operatyviai pateikta draudikui ir vykėtų sklandus žalos administravimas. Šį tikslą įgyvendinus be tiesioginės draudikės atliktos automobilio apžiūros nėra pagrindo daryti išvadą, kad draudikė tinkamai nevykdė pareigos apžiūrėti apgadintą turtą ar kad tai būtų turėję įtakos nustatant žalą. Atsakovas kasaciniame skunde akcentuoja draudikės pareigas ir tariamą jų nevykdymą, tačiau visiškai nevertina jam keliamų pareigų, fakto, kad jas vykdė netinkamai, ir to reikšmės draudikės priimtam sprendimui. Net ir tuo atveju, jei atsakovas sąžiningai klydo dėl draudikei nurodytų aplinkybių (kad susidūrė su automobiliu, kad rėmas buvo pažeistas ir pan.), šioms aplinkybėms paaiškėjus atsakovas vis vien yra saistomas pareigos grąžinti nepagrįstai jam išmokėtą draudimo išmokos dalį. Tokią ieškovo poziciją patvirtina ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo praktika, kurioje išaiškinta, kad TPVCPDĮ 22 straipsnio 3 dalyje nurodytais atvejais draudikui teisė reikalauti iš nukentėjusio trečiojo asmens grąžinti jo neteisėtai gautą draudimo išmoką kyla tada, kai paaiškėja priežastys, dėl kurių nukentėjęs trečiasis asmuo neteisėtai gavo šią išmoką. TPVCPDĮ 22 straipsnio 3 dalyje įvardyta sąlyga tokiai teisei kilti – trečiojo asmens pateikta klaidinga informacija, dėl ko buvo neteisingai apskaičiuota draudimo išmoka, – nėra apibrėžta įstatyme ar jo įgyvendinamajame teisės akte. Žodis „klaidingas“ reiškia „su klaida ar klaidomis, neteisingas, netikras“ (žr. „Dabartinės lietuvių kalbos žodyną“), todėl tokia informacija gali būti pateikta nebūtinai dėl nukentėjusio trečiojo asmens kaltės. Šiuo atveju svarbus pats faktas, kad tokia informacija buvo pateikta ir ji lėmė neteisėtą draudimo išmokos išmokėjimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 26 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-113-686/2016, 19 punktas).
- 18.4. Klausimai, ar draudikas tinkamai įvykdė savo pareigą surinkti įrodymus ir išsiaiškinti aplinkybes prieš priimdamas sprendimą dėl įvykio pripažinimo draudžiamąjį ir draudimo išmokos mokėjimo, ar draudėjas tinkamai vykdė jam tenkančias pareigas žalos administravimo procese, kas lėmė neteisingos draudimo išmokos išmokėjimą ir pan., yra fakto klausimai. Tokia pozicija iš esmės išdėstyta ir Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. balandžio 28 d. nutartyje civilinėje byloje Nr. e3K-3-104-403/2021. Tačiau kasacinis teismas sprendžia teisės klausimus ir yra saistomas pirmosios bei apeliacinės instancijos teismų nustatytų aplinkybių.
- 18.5. Bylą nagrinėję teismai išsamiai pasisakė tiek dėl ieškovės, tiek dėl atsakovo pareigų vykdymo tinkamumo ir nustatė faktines aplinkybes, reikšmingas TPVCPDĮ 22 straipsnio 3 dalies taikymui. Byloje nebuvo pagrindo spresti, kad dviraatį remontuoti ekonomiškai netikslinga. Byloje nėra įrodymų, kurie pagrįstų, kad MB „Valservis“ parengtas dviračio defektų aktas yra objektyvus ir teisingas bei realiai atitinka dviračiui įvykio metu padarytos žalos dydį. Todėl nagrinėjant bylą nebuvo nukrypta ir nuo Taisyklių 15 punkto. Pažymėtina, kad byloje

pareigą įrodyti, jog dviračio rėmas ir kiti jo komponentai buvo pažeisti, turėjo atsakovas, o ne ieškovė privalėjo paneigti tokią galimybę. Atsakovas laikėsi pozicijos, kad įvykio metu galėjo atsirasti nematomų rėmo pažeidimų, kurie tolimesnę dviračio eksploataciją daro negalimą. Tačiau jokių rėmo mikroįtrūkinų ar kitų plika akimi nematomų jo pažeidimų byloje nenustatyta. Įvykio metu teoriškai gali būti pažeisti įvairūs dviračio komponentai, tačiau draudimo išmoka mokama už realiai patirtą žalą, t. y. pažeidimus, kurie buvo padaryti, o ne galėjo būti padaryti.

18.6. Teismai nenukrypo nuo įrodymų tyrimą bei vertinimą reglamentuojančių teisės normų ir jų taikymo praktikos. Analogiškos įrodomosios reikšmės dokumento, paneigiančio eksperto išvadas, kad nenustatyta rėmo deformacijų, byloje nėra. Nors atsakovo pateiktus MB „Valservis“ ir kitus raštus pasirašė asmenys, besiverčiantys prekyba dviračiais, jų remontu, besidomintys dviračių sportu ar pan., tačiau vien dėl šių aplinkybių jų kompetencija negali būti prilyginama teismo eksperto kompetencijai. Be to, teismo ekspertas yra saistomas atsakomybės dėl savo pateiktos išvados teisingumo, todėl nėra pagrindo abejoti jo teikiamų išvadų nešališkumu ir objektyvumu. O atsakovo teiktus raštus parengė jo kolegos, dalyvaujantys tame pačiame dviračių sporte ar netgi esantys tos pačios dviračių komandos nariais, tai sudaro papildomą pagrindą abejoti jų pateiktų išvadų teisingumu ir objektyvumu. Šias aplinkybes pagrįstai akcentavo ir pirmosios instancijos teismai.

Teisėjų kolegija

konstatuoja:

IV. Kasacinio teismo argumentai ir išaiškinimai

Dėl draudiko sumokėtos draudimo išmokos grąžinimo paaiškinėjus, kad nukentėjęs trečiasis asmuo pateikė klaidingą informaciją, draudiko ir nukentėjusio trečiojo asmens pareigų žalos administravimo procese

19. Nagrinėjamoje byloje kilo ginčas dėl draudikės reikalavimo teisės susigrąžinti išmokėtą privalomojo transporto priemonės valdytojo civilinės atsakomybės draudimo išmoką iš ją gavusio trečiojo nukentėjusio asmens.
20. Vykdydamas draudimo sutartį draudikas moka draudimo išmoką nukentėjusiam trečiajam asmeniui. Trečiuoju asmeniu tampa bet kuris nuo privalomo transporto priemonės valdytojo civilinės atsakomybės draudimu apdraustos transporto priemonės valdytojo nukentėjęs asmuo (TPVCAPDĮ 2 straipsnio 15 dalis). Nukentėjęs trečiasis asmuo įgyja teisę reikalauti atlyginti jam padarytą žalą, jei yra nustatytos visos būtinos sąlygos transporto priemonės valdytojo civilinei atsakomybei kilti (TPVCAPDĮ 16 straipsnio 1 dalis).
21. Išmoka mokama, kai yra nustatytas draudžiamojo įvykio faktas ir žalos dydis, jei teisės aktų nustatytais atvejais apie eismo įvykį buvo pranešta policijai, o nukentėjęs trečiasis asmuo pateikė atsakingam draudikui turimus eismo įvykio ir žalos įrodymus, laikėsi draudiko nurodymų, jeigu jie buvo duoti, leido draudikui susipažinti su dokumentais, galinčiais įrodyti padarytos žalos aplinkybes, faktą ir dydį, taip pat suteikė galimybę ištirti per eismo įvykį padarytos žalos priežastis ir nustatyti jos dydį, atsižvelgdamas į TPVCAPDĮ 15 straipsnio nuostatas išsaugojimo sugadintą transporto priemonę ar kitą turtą toki, koks jis buvo po eismo įvykio, ir pretenziją dėl padarytos žalos pateikė per šio įstatymo 16 straipsnio 4 dalyje nustatytą terminą. Jei nukentėjęs trečiasis asmuo nevykdė ar netinkamai vykdė šioje dalyje nurodytus įpareigojimus ir tai turėjo įtakos žalos padarymo aplinkybių tyrimui ar padidino žalą, draudikas gali sumažinti išmoką (TPVCAPDĮ 19 straipsnio 5 dalis). Atsakingas draudikas moka per eismo įvykį nukentėjusiam trečiajam asmeniui tik įrodymais pagrįstos per eismo įvykį padarytos žalos dydžio išmoką, neviršijančią šio įstatymo 11 straipsnyje nustatytų draudimo sumų, ir turi teisę atmesti nepagrįstus reikalavimus dėl žalos, padarytos per eismo įvykį, atlyginimo (TPVCAPDĮ 19 straipsnio 6 dalis).
22. Draudimo teisinius santykius reglamentuojančios teisės normos nustato ne tik draudimo išmokų išmokėjimą, bet ir draudiko sumokėtų išmokų grąžinimą. Tokie atvejai nustatyti TPVCAPDĮ 22 straipsnyje ir detalizuoti Taisyklių VI skyriuje. Vienas tokių atvejų, kai draudiko reikalavimu nukentėjęs trečiasis asmuo privalo grąžinti neteisėtai gautą išmoką arba jos dalį – jeigu draudikui išmokėjus išmoką arba jos dalį nukentėjusiam trečiajam asmeniui paaiškėja, kad nukentėjęs trečiasis asmuo pateikė klaidingą informaciją ir dėl to buvo neteisingai apskaičiuota ir neteisėtai išmokėta išmoka ir atlyginta žala (TPVCAPDĮ 22 straipsnio 3 dalis, Taisyklų 65.1 punktą).
23. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas, aiškindamas TPVCAPDĮ 22 straipsnio 3 dalies nuostatas, nurodė, kad klaidinga informacija gali būti pateikta nebūtinai dėl nukentėjusio trečiojo asmens kaltės, nes šiuo atveju svarbus pats faktas, kad tokia informacija buvo pateikta ir ji lėmė neteisėtą draudimo išmokos išmokėjimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. vasario 26 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-113-686/2016](#), 19 punktas).
24. Kasacinis teismas yra išaiškinęs, kad pagal nustatytą teisinį reglamentavimą draudikas, vykdydamas pareigą priimti sprendimą (ne)sumokėti draudimo išmoką, turi intis imanomai reikiamų priemonių ir pastangų siekdamas išsiaiškinti įvykio aplinkybes, nustatyti draudžiamojo įvykio faktą (ne)buvimą ir žalos dydį. Atsakingas ir rūpestingas draudikas, išsiaiškinęs ir (arba) sutelkęs pastangas išsiaiškinti, ištirti ir įvertinti aplinkybes draudžiamajam įvykiui patvirtinti arba paneigti, ir pakankamų įrodymų duomenų pagrindu nustatęs draudžiamąjį įvykį bei sumokėjęs draudimo išmoką, vėliau turi teisę reikalauti draudimo išmokos grąžinimo iš ją priėmusio nukentėjusio trečiojo asmens, kurio iniciatyva ir pagal jo kreipimąsi draudimo išmoka buvo sumokėta, jei vėliau paaiškėja, kad nukentėjęs trečiasis asmuo pateikė klaidingą informaciją ir dėl to buvo neteisingai apskaičiuota, neteisėtai išmokėta išmoka ir atlyginta žala. Draudikas, kuris nebuvo pakankamai rūpestingas ir atsakingas, todėl tinkamai neatliko pareigos išsiaiškinti aplinkybes, patvirtinančias ar paneigiančias draudžiamojo įvykio faktą ir lemiančias jo pareigą (ne)išmokėti draudimo išmoką, jos dydį, prisiima riziką dėl galimo klaidingo sprendimo (ne)išmokėti draudimo išmoką ir jos dydžio pasekmių (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2021 m. balandžio 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-104-403/2021, 34 punktas).
25. Transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo teisiniam reguliavimui tiek, kiek nereguliuoja TPVCAPDĮ, taikomas Draudimo įstatymas. Draudimo įstatymo 98 straipsnyje įtvirtinta draudiko pareiga tirti aplinkybes, būtinas draudžiamojo įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti, dedant reikiamas pastangas, o kitiems draudimo santykių dalyviams – atitinkamai pareiga pateikti draudikui visus turimus draudimo sutartyje nurodytus ir draudiko reikalaujamus dokumentus bei informaciją. Teisės aktai tam tikras pareigas žalos administravimo procese nustato ne tik draudikui, bet ir nukentėjusiam trečiajam asmeniui – pretenziją dėl padarytos per eismo įvykį žalos teikiantis asmuo privalo pateikti draudikui turimus eismo įvykio ir žalos įrodymus, padėti jam nustatyti įvykio aplinkybes ir žalos dydį, laikytis draudiko nurodymų, jeigu jie buvo duoti, leisti draudikui ištirti per eismo įvykį padarytos žalos priežastis ir nustatyti jos dydį (TPVCAPDĮ 12 straipsnio 1 dalis); kai žala padaryta turtui, nukentėjęs trečiasis asmuo privalo išsaugoti sugadintą transporto priemonę ar kitą turtą toki, koks jis buvo po eismo įvykio, tol, kol jį apžiūrės atsakingo draudiko įgaliotas asmuo, ir suteikti galimybę draudiko įgaliotam asmeniui apžiūrėti sugadintą ar sunaikintą turtą. Atsakingas draudikas nedelsdamas, ne vėliau kaip per 3 darbo dienas nuo nukentėjusio trečiojo asmens rašytinio pranešimo apie eismo įvykį gavimo dienos, privalo nusiųsti įgaliotą asmenį apžiūrėti sugadintą ar sunaikintą turtą, surašyti apžiūros ataskaitą ir pateikti ją pasirašytinai susipažinti nukentėjusiam trečiajam asmeniui (TPVCAPDĮ 15 straipsnio 2 dalis). Taigi, transporto priemonių valdytojų civilinės atsakomybės privalomojo draudimo santykiuose nukentėjęs asmuo (ir draudėjas) turi pareigą pateikti teisės aktais

nustatytą informaciją draudikui, o draudikas privalo ištirti aplinkybes, būtinas draudžiamąjį įvykio faktui, pasekmėms ir draudimo išmokos dydžiui nustatyti.

26. Nagrinėjamos bylos atveju ieškovė apskaiciavo žalos dydį tiesiogiai neapžiūrėjusi per eismo įvykį apgadinto dviračio, bet remdamasi atsakovo jai kartu su pretenzija pateikta išsamią informaciją apie dviračio apgadinius, dviračio nuotraukomis ir MB „Valservis“ kitą dieną po įvykio surašytu defektų aktu, kurie nesukėlė ieškovei įtarimų dėl atsakovo patirtos žalos ir jos dydžio. Pažymėtina, kad atsakovas savo poziciją dėl netinkamo draudikės pareigų vykdymo iš esmės grindžia tuo, kad draudikė, apskaiciuodama žalos dydį, vadovavosi paties atsakovo iškart po eismo įvykio jai pateikta išsamią informaciją ir nesiekė tiesiogiai apžiūrėti dviračio ir įvertinti defektų. Tokiais argumentais atsakovas tarsi bando paneigti savo atliktų veiksmų teikiant ieškovei informaciją apie įvykį prasmę. Teisėjų kolegijos vertinimu, tai, kad sprendimas dėl draudimo išmokos išmokėjimo buvo priimtas draudikei neatlikus tiesioginės dviračio apžiūros, jai nekilus abejonų dėl atsakovo pateiktos išsamos informacijos, nesuteikia pagrindo daryti išvados, jog draudikė tinkamai nevykdė savo pareigos apžiūrėti apgadintą turtą ir tai galėtų paneigti jos teisę reikalauti draudimo išmokos grąžinimo, jei vėliau paaiškėja, kad nukentėjęs trečiasis asmuo (atsakovas) pateikė klaidingą informaciją apie dviračio apgadinių mastą ir dėl to buvo neteisingai apskaiciuota ir neteisėtai išmokėta išmoka (jos dalis).

Dėl įrodinėjimą, įskaitant eksperto išvados įvertinimą, reglamentuojančių proceso teisės normų aiškinimo ir taikymo, sprendžiant dėl eismo įvykio metu dviračiui padarytos žalos

27. Esminis byloje kilęs klausimas – ar eismo įvykio metu atsirado nematomų dviračio konstrukcinių elementų, pagamintų iš anglies pluošto, pažeidimų, dėl kurių dviratį eksploatuoti pagal jo tikslinę paskirtį būtų nesaugu. Siekiant atsakyti į šį klausimą, byloje buvo tiriami šalių pateikti įrodymai, pagrindžiantys dviračio pažeidimus, taip pat paskirta trasologinė ekspertizė.
28. Įrodinėjimą ir įrodymų vertinimą reglamentuojančių civilinio proceso teisės normų ([CPK 176](#), [185 straipsniai](#)) aiškinimo ir taikymo praktika suformuota ir išplėta daugelyje kasacinio teismo nutarčių. Kasacinis teismas yra nurodęs, kad įrodymų vertinimas pagal [CPK 185](#) straipsnį reiškia, jog bet kokios informacijos įrodomąją vertę nustato teismas pagal savo vidinį įsitikinimą, pagrįstą visapusišku ir objektyviu aplinkybių, kurios buvo įrodinėjamos proceso metu, išnagrinėjimu, vadovaudamasis įstatymais. Įrodymų pakankamumas byloje reiškia, kad jie tarpusavyje neprieštarauja vieni kitiems ir jų visumą leidžia padaryti pagrįstą išvadą apie įrodinėjamų faktinių aplinkybių buvimą (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2017 m. sausio 20 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-87-969/2017](#), 47 punktas). Įvertinant keletą įrodymų, lemia ne tik kiekvieno iš įrodymų patikimumas, bet ir įrodomųjų duomenų tarpusavio santykis – ar nėra prieštaravimų tarp jų, ar šalutiniai duomenys patvirtina pagrindinius, ar pakankami yra tiesioginiai duomenys, ar nuoseklūs yra šalutiniai įrodomieji faktai (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2007 m. sausio 4 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-150/2007](#); 2008 m. sausio 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-18/2008). Kai iš skirtingų byloje pateiktų įrodinėjimo priemonių gaunama prieštaringa informacija, teismas turi šį prieštaravimą išspręsti, t. y. atsakyti į klausimą, kuria informacija (duomenimis) vadovautis, o kurią atmesti (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2016 m. rugsėjo 30 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-400-701/2016](#), 27 punktas).
29. Dėl eksperto išvados ir jos vertinimo kasacinio teismo praktikoje nurodyta, kad teismo nutartimi paskirtos ir įstatymo nustatyta tvarka atliktos ekspertizės išvada yra laikoma specialia įrodinėjimo priemone ([CPK 177 straipsnio 2 dalis](#), [216 straipsnis](#)). Pripažįstama, kad ekspertizės akte esantys duomenys pagal jų objektyvumą dėl tiriamojo pobūdžio prigimties ir gavimo aplinkybių paprastai yra patikimesni už kituose įrodymų šaltiniuose esančius duomenis. Tačiau eksperto išvada teismui nėra privaloma ir turi būti vertinama pagal vidinį teismo įsitikinimą kartu su kitais byloje esančiais įrodymais ([CPK 218 straipsnis](#)). Ekspertizės išvada vertinama pagal tokias pačias taisykles kaip ir kitos įrodinėjimo priemonės, be kita ko, taikant įrodymų pakankamumo ir patikimumo kriterijus. Konkretūs faktiniai duomenys, gauti ekspertinio tyrimo metu, gali būti atmesti kaip įrodymas, jei manoma, kad jie nepagrįsti, nepatikimi ar turi kitokių trūkumų. Kitiškai vertinti eksperto išvadą ar jos dalį galima tada, kai ekspertizės turinys prieštaringas, kai išvados neįsipažįsta iš tyrimo eigos, kai išvada pateikta dėl to, dėl ko tyrimas neatliktas arba jis atliktas neįsamiu, ir kitais panašiais atvejais, kai kyla pagrįstų abejonų dėl ekspertinio tyrimo eigos ir rezultatų. Vertindamas ekspertizės išvadas, teismas privalo vertinti ir akto tirimojoje dalyje nurodytas aplinkybes bei patikrinti, ar išvada neprieštarauja kitiems byloje esantiems įrodymams (Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. gegužės 18 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-163/2010](#); 2014 m. birželio 20 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. 3K-3-353/2014](#); 2020 m. balandžio 29 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-40-403/2020](#), 32 punktas; 2020 m. spalio 22 d. nutartis civilinėje byloje [Nr. e3K-3-266-469/2020](#), 36 punktas).
30. Teikdamas pranešimą apie įvykį ieškovei atsakovas kartu pateikė MB „Valservis“ defektų aktą, kuriame nurodyta, kad avarijos metu dviračio rėmas ir kiti dviračio komponentai sulaužyti (sugadinti), pakitusi rėmo geometrija, todėl dviratis yra neremontuotinas.
31. Perėmus atsakovo dviratį ieškovei kilo abejonų dėl dviračio sugadinimų masto, todėl jis buvo pateiktas apžiūrėti UAB „Velomanija“ (dviračio gamintojo „Specialized“ atstovei). Tiesioginę dviračio apžiūrą atlikusi UAB „Velomanija“ nustatė, kad yra pakeistos tam tikros dviračio dalys, taip pat nurodė, jog akivaizdžių rėmo trūkumų ar lūžimų požymių matyti nebuvo, išskyrus kosmetinius pažeidimus, pažymėjo, kad jos specialistų turini įrankiai ir kompetencija leidžia patikrinti tik esamus akivaizdžius pažeidimus, pvz., traskėjimą esant didelėms apkrovoms, akini matomus trūkumus ar kosmetinius pažeidimus.
32. Byloje atliktos trasologinės ekspertizės išvadose nurodyta, kad vizualiai nenustatyta jokių dviračio rėmo įskilimų ar deformacijų, taip pat pažymėta, jog Lietuvos teismo ekspertizės centre nėra specializuotos įrangos dviračio rėmo mikroįtrūkimams nustatyti, jei tokių yra, taip pat negalima nustatyti, ar dviračio rėmas turi kokių nors nukrypimų nuo gamyklinių parametrų. Ekspertizės akte taip pat pažymėta, kad klausimas, ar dviratis po eismo įvykio yra saugus naudoti pagal gamintojo nustatytą paskirtį, nėra trasologijos eksperto kompetencijos dalykas.
33. Siekdamas pagrįsti savo poziciją, kad dviratis yra neremontuotinas, atsakovas į bylą taip pat pateikė dviračio instrukciją, dviračio gamintojo, taip pat UAB „Velonova“ ir MB „Valservis“ (dviračio gamintojo „Specialized“ atstovų) atsakymus į atsakovo užklausas, kuriuose pažymėta, jog, atsižvelgiant į dviračio medžiagiškumą, po eismo įvykio jis gali turėti ne tik matomų, bet ir plika akimi nematomų įtrūkimų ar anglies pluošto sluoksnių išsiskyrimą, esančių konstrukcijų viduje; vadovaujantis gamintojo gairėmis, dviratis po eismo įvykio yra nesaugus naudoti.
34. Atsakovo nuomone, bylą nagrinėję teismai pažeidė [CPK 185 straipsnio](#) nuostatas, nepagrįstai nesirėmę dviračio gamintojo pateikta informacija ir tiesiogiai su dviračiais dirbančių specialistų išvadomis.
35. Teisėjų kolegija pažymi, kad nė vienas byloje esantis įrodymas nepatvirtino objektyviai egzistuojant dviračio rėmo mikroįtrūkimų; visi minėti atsakovo pateikti įrodymai grindžiami prielaidomis, jog dėl anglies pluošto ypatumų įvykio metu dviračio konstrukcijos elementuose galėjo atsirasti nematomų mikroįtrūkimų. Byloje nesant galimybių nustatyti dviračio konstrukcinių elementų mikroįtrūkimų fakto, teisėjų kolegija atkreipia dėmesį į byloje nustatytą ir šalių neginčijamą aplinkybę, kad po eismo įvykio iki dviračio perdavimo ieškovei, jam esant atsakovo žinioje, buvo pakeistos kai kurios įvykio metu sugadintos dviračio detalės – vairas, stabdžiai, galinė padanga. Nors ieškovė savo reikalavimo dėl draudimo išmokos grąžinimo negrindė TPVCAPDI 15 straipsnio 2 dalyje įtvirtintos nukentėjusio trečiojo asmens (atsakovo) pareigos išsaugoti sugadintą transporto priemonę ar kitą turtą tokį, koks jis buvo po eismo įvykio, pažeidimų, tačiau aptartas atsakovo elgesys reikšmingas kitu aspektu – vertinant jo paties poziciją, kad dviratis yra nesaugus ir neremontuotinas. Teisėjų kolegijos vertinimu, nurodyti atsakovo veiksmai remontuojant dviratį – pakeičiant sugadintas jo detales tvarkingomis – patvirtina atsakovo siekį atkurti dviračio funkcionalumą, nors jis pats pranešime apie įvykį ieškovei nurodė, kad dviratis neremontuotinas, ir viso bylos proceso metu laikėsi pozicijos, kad jis yra nesaugus naudoti. Teisėjų kolegija konstatuoja, kad tokie atsakovo veiksmai patvirtina, jog jis pats, būdamas dviračių sporto entuziastas, varžybų dalyvis, turėdamas išsamią informaciją apie savo dviračio specifiškumą, jo konstrukciją medžiagiškumą ir patirtus

apgadinimus, iš tikrųjų laikė dviratį remontuotinu ir saugiu eksploatuoti.

36. Teisėjų kolegija, remdamasi nurodytais argumentais, padaro išvadą, kad bylą nagrinėję teismai tinkamai įvertino byloje esančių įrodymų visumą, nepažeidė įrodinėjimo ir įrodymų vertinimo taisyklių ir pagrįstai padarė labiau tikėtiną išvadą, jog dviratis įvykio metu nebuvo apgadintas tiek, kiek teigė esant atsakovas, dėl to nebuvo pagrindo pripažinti jį neremontuotinu. Dėl to atmestini atsakovo kasacinio skundo argumentai, kad bylą nagrinėję teismai pažeidė visiško nuostolių atlyginimo principą, netinkamai taikė Taisyklių 14, 15 punktus, reglamentuojančius žalos dėl turto sunaikinimo ir sugadinimo dydžio nustatymą.
37. Remdamasis šioje nutartyje išdėstytais argumentais kasacinis teismas konstatuoja, kad pagrindo pakeisti ar panaikinti apeliacinės instancijos teismo sprendimą pagal kasaciniame skunde išdėstytus argumentus nenustatyta ([CPK 346 straipsnis](#), 359 straipsnio 1 dalies 1 punktas, 3 dalis).

Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegija, vadovaudamasi Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso 359 straipsnio 1 dalies 1 punktu, 362 straipsnio 1 dalimi,

n u t a r i a :

Vilniaus apygardos teismo 2021 m. rugsėjo 21 d. nutartį palikti nepakeistą.

Ši Lietuvos Aukščiausiojo Teismo nutartis yra galutinė, neskundžiama ir įsiteisėja nuo priėmimo dienos.

Teisėjai

Gražina Davidonienė

Andžej Maciejewski

Algirdas Taminskas